

ÚVOD

Tématem této práce je švýcarský myslitel a psycholog Carl Gustav Jung (1875-1961) a jeho vztah k tzv. hermetické filosofii, především pak k hermetické alchymii, kterou se sám zabýval. Téma jsem si vybral proto, že mi připadá zajímavé.

První část práce je v rámci lepšího porozumění a návaznosti věnována stručně introdukcí hermetické filosofie. Jedná se z části o historický pohled, který řeší především původ hermetických idejí, jejich místo v evropském myšlení, ale zároveň i jejich charakter a zásadní aspekty. Jak uvidíme, motivy spjaté s hermetickou filosofií či zmínky o ní, se objevují již u Platóna, nicméně jejich výrazné působení lze sledovat také v období renesance. U některých myslitelů pak i v dobách pozdějších.

Následná část, která navazuje na představení hermetické filosofie, se již věnuje přímo hermetické alchymii. V této části se snažím poukázat především na alchymii filosofickou (duchovní), jež je odlišná od alchymie materiální, se kterou se běžně setkáváme a o které slýcháme. Rozdíl mohu shrnout konstatováním, že zatímco materiální alchymie se zaměřuje na extérní svět (transmutaci prvků) a historicky se proměnila a vyvinula v moderní chemii, alchymie duchovní obrací svou pozornost do světa vnitřního – tedy do světa duše, psychiky a subjektu. Je tedy jakousi formou psychologie, jak se domníval právě nejen C.G. Jung. Pomyslný „kámen mudrců“ je pak jen symbolickou analogií pro „dosažení celosti“ či „očištění lidského charakteru“.

V poslední části se budu snažit ukázat, jakým způsobem se Jung pokusil „zracionalizovat“ hermetickou alchymii, ve smyslu toho, že převedl její jinak symbolický jazyk do jazyka psychologie, a jak se jí zároveň pokusil propojit se svou myšlenkovou koncepcí. Jung se totiž domníval, že leckterá alchymistická znázornění jsou ve skutečnosti symbolikou duševních procesů. Na tomto základě následně vyvodil paralelu mezi alchymistickým konceptem dosažení symbolického „kamene mudrců“ a svým konceptem individuace jako cesty k dosažení „bytostného já“. Myslím si, že se mu to povedlo.

Na tuto práci by bylo možné navázat rozvinutím právě tohoto základního termínu jungovské psychologie, kterým je „das Selbst“. Je však nutné podotknout, že Jung poznamenává, že dosažení bytostného já není nikdy možné absolutně (jelikož překračuje a převládá nad vědomým já). Zároveň je pouze konceptem, tedy spíše pomyslným cílem, ke kterému směřuje lidská psyché. Úplně nakonec bych chtěl uvést, že „bytostné já“ je nejčastěji užívaný překlad pojmu „das Selbst“ nicméně v české literatuře se můžeme setkat zároveň i s pojmy „vyšší já“ či „pravé já“. Všechny referují k jednomu a totéž, a mají tedy shodný význam.